

In de bijvoetbossen

Tomas Lieske
In de bijvoetbossen

Gedichten over Charlotte de Bourbon

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2025

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2025 Tomas Lieske

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij bv, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

Omslag Brigitte Slangen
Typografie Steven van der Gaauw

ISBN 978 90 253 1936 6 / NUR 306

www.querido.nl

INHOUD

[1] JEUGDJAREN

In de bijvoetbossen	11
We buigen ons over de verbrande bij	12
Kinderen graven een kanaal van huis naar school	13
Ouders duwen de twaalfjarige Sjalotte een klooster in	14
De weigering een croissant aux amandes te eten	15
Een twaalfjarig vriendje is het leger in gestuurd	16
Eerste liefdesbrief	17
De brandende vleermuizen in de kathedraal	18
Een tiener als abdis en dan de Beeldenstorm	19
Tweede liefdesbrief	20
Het besef dat je jeugd voorbij is	21

[2] FAMILIE. VERWANTEN

De bloedkoning	25
Kroning in Krakau	26
Een vroegere vriendin uit Parijs (halleluja, rinkelbom)	27
Vlucht uit Polen [I]	28
Vlucht uit Polen [II]	29
Boîte de sardines	30
Stolbergs nachtmerrie	31
De dansende opossum	32
Vlucht uit het klooster	33
De hond die uit het asiel ontsnapte, een poot kwijtraakte en zich bijtend en vechtend in leven probeerde te houden	34

Pion in een kats muizenspel 35
Het stormt buiten het klooster 36
Charlotte leest gedichten van Lampe, Astrid en Gerbrandy, Piet 37
Gebruikte Bourbons 38

[3] HUWELIJK. KINDEREN

De nachtelijke variant en overdag verliefd 41
De man met de handschoen 42
De bruidsschat 43
We betrekken ons kasteel van Nassau te Breda 44
Dwalen door het koude kasteelhuis 45
De verse bruid eet een haring van Pronk 46
Het hemelbed bergt vele wantsen 47
De kinderen fantaseren achter het geheime hoerhuis 48
De tranen van Charlotte veranderen in sitspapieren doosjes en vallen
aan kleine parachutes traag uit de wolken op haar kinderen neer 49
De bovenste verdieping van haar beroemde bibliotheek boort zich
zwevend door de wolken 50

[4] LIJDEN. STERVEN

De ontvangst van een legerdelegatie 53
We weigeren een bestaan met te grote saamhorigheid 54
Dwalen door de Biesbosch 55
Amoureuze vragen 56
Verschillen tussen hier en zuidelijke steden 57
Een heldendood sterven 58

Charlotte ontploft en drijft als poëziewolk verder 59

Opstanding 60

Charlotte raakt in coma 61

De tweede dood: welkom in het hiernamaals, de palmen wuiven,
welkom, welkom 62

Noten 65

Verantwoording 67

[1] Jeugdjaren

In de bijvoetbossen

Toen wij jong waren en roekeloos
en onze eigen wetten toepasten zonder te wachten
op groene lichten want rood was dood
en wie geraakt was moest verdwalen. Wie was niet
eigen rechter, wie kreeg niet het hovaardige
gevoel dat alles in de wereld naar je eigen
lentelicht verwees en wat dat dan was?
Je wist het maar kreeg geen kans het uit te leggen.
Toen wij jong waren en roekeloos en onze ziel
uit en aan konden trekken en soms verloren
in de diepe put van stil gevrij en afritscapuchons
waar het naar alsem rook en waar de balsemien
regeerde in de bijvoetbossen toen wij jong
waren en roekeloos.

We buigen ons over de verbrande bij

Ze draagt het tere zwarte lijfje op haar handpalm
kalm schikt ze delen om de kleine nog te eren.

De verwrongen vliezen van de vleugels, de dunne stilte
van de krachteloze laatste kruip over het kiezelpad,

de klompjes nog aan de voeten. Sjalotte onderzoekt
de streepjescode op de rug, valt die nog samen

met de sleutel om toegang tot de korf te krijgen.
Blakend sleept de bij een kinderzwaard achter zich aan,

bloedend een ponjaard die haar glorieuze uren bracht.
Zij heeft altijd woedend oog in woedend oog gestaan.

Kinderen graven een kanaal van huis naar school

Wij, kanaalmeesters, altijd op zoek naar een graal, als waterherders
tot we de klank van onze schop tegen de schatkuip hoorden.

Een gouden schokgolf langs het kanaal. Het was voor ons
van belang te geloven dat het verblindende email

de schat bevatte. Een van ons begon te huilen. De oudsten
lieten het loze water draaien als esdoornzaad en stromen.

Tot we de jongste van haar kleren beroofden en haar
in het ligbad zetten, waarna we het lied van de herders zongen.

Ouders duwen de twaalfjarige Sjalotte een klooster in

Je stuurt een kind van twaalf niet naar een slaapzaal waar luchten
vuns zijn en de ogen vaak ontstoken. Vleesbeluste oudsten zetten

carnivale maskers op, bedreigen uw kind en worstelen met de nacht
satyrs laten fluim en flemend woord als visfuij vallen naast de slaap.

Je geeft een kind niet over aan geesten van flens en linnengoed
van stijfse en bevroren water dat schots in het borstbeen snijdt.

Je hebt nu eenmaal de hygiëne van je kind met passie te bewaken
tot je brood breekt, je wijn morst, je hart split.

De weigering een croissant aux amandes te eten

Amant Sjalotte steekt haar vinger diep in de croissant
als wilde ze met wroeten drie gevoelens tegengaan.

Het gevoel van botverloren heimwee in den vreemde,
een vermoeden van een amandelmoord tot slot.

Het gevoel van regen als meel, van brood dat niet wil garen,
van ovens die nooit branden, de fles van hand tot hand.

Het gevoel van rust waar een eenzaamheid in is gekropen,
de handen schrompel losgeslagen, van rijshout haar leven.

De wegen zijn gesloten, de bitterbomen geruïneerd,
de post voortijdig opgeheven, de kerken geblindeerd.

Een twaalfjarig vriendje is het leger in gestuurd

We mogen 's nachts geblakerd en bladdervol met sap niet
naar een plaats om alles weer te lozen en velen aanbidden

verkramppt de plank waar ze op dromen. De vos die kijkt de gesel na.
Wie vouwt het beddengoed? Wie steekt de helse dag in brand?

De geliefde die als ijlende gedaante opstaat als ze nodig moet
en dan alle deinende kinderlijke hemelpracht aan kanten toont

maar ook zij loopt gevaar. In ochtendlicht stante beschoten
bij het waterveld om pedo uit ons leven te verdwijnen.

Eerste liefdesbrief

Je zachte dijen, milady Charlotte, je occulte bloemenmedaillon,
het zijn de borstelharen lijfjes die jou opwinden voetjes trappen

elk plekje van je huid tot glooiing en bloesemgeurig welven.
Heb de bijen lief, Charlotte, ze zijn onschuldig aan verdriet,

ze zingen niet maar zoemen, elk van hen bereid te sterven.
Je hebt korven in je tuin geplant en zou liefst de stoutmoedige

insecten aan leidsels van rag naar de overvloedigste voeren:
de loodzware roos, de tiener petunia, de tastbare aster.

De brandende vleermuizen in de kathedraal

Balts na balts, kraam na kraam, grootoor verbrand
dolende vleermuizen tonen een vlammend rode rand.

Wanhopig hun vleugels, vonkende vlieghuid op knokige armen
en handen tot aan de smeulende diep pijnlijke nagels gespannen.

In het hoge zwart gloeien hun zacht knetterende branden na
op ons netvlies. Ze sproeien met hun vonken lijnen en lussen.

Ze schrijven letters tekens codes die wij in onbegrip lezen.
Oor en bladneus, franjestaart, ruige dwerg en ingekorven baard.